

РОЗДІЛ 6

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.534(477)+(1-87)

ПРАВОВИЙ СТАТУС НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ: НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ (ПРИКЛАДИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ПРАКТИКИ)

Климак М.В.,
курсант факультету підготовки, перепідготовки
та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції
Національний університет державної податкової служби України

Стаття присвячена висвітленню правового статусу народного депутата України. Народні депутати України є повноважними та відповідальними представниками народу України у Верховній Раді України. Саме народні депутати покликані виражати і захищати суспільні інтереси та інтереси своїх виборців, брати активну участь у здійсненні законодавчої та контрольної функцій Верховної Ради України. Виконуючи свої функції і повноваження, народні депутати керуються Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України.

Ключові слова: народний депутат, демократія, статус народного депутата, вибори, пленарні засідання, депутатська недоторканість.

Климак М.В. / ПРАВОВОЙ СТАТУС НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАИНЫ: НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ (ПРИМЕРЫ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ЗАРУБЕЖНОЙ ПРАКТИКИ) / Национальный университет государственной налоговой службы Украины, Украина

Статья посвящена освещению правового статуса народного депутата Украины. Народные депутаты Украины являются полномочными и ответственными представителями народа Украины в Верховной Раде Украины. Именно народные депутаты призваны выражать и защищать общественные интересы и интересы своих избирателей, активно участвовать в осуществлении законодательной и контрольной функций Верховной Рады Украины. Выполняя свои функции и полномочия, народные депутаты руководствуются Конституцией Украины, законами Украины, постановлениями Верховной Рады Украины.

Ключевые слова: народный депутат, демократия, статус народного депутата, выборы, пленарные заседания, депутатская неприкосновенность.

Klymak M.V. / LEGAL STATUS OF DEPUTY OF UKRAINE: DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF LEGAL REGULATION (EXAMPLES OF DOMESTIC AND FOREIGN PRACTICE) / National University of State Tax Service of Ukraine, Ukraine

The article is devoted to coverage of the legal status of people's deputy of Ukraine. People's deputies of Ukraine are competent and responsible representatives of the people of Ukraine in the Verkhovna Rada of Ukraine. It is intended to express the people's deputies and protect the public interest and the interests of their voters to actively participate in the implementation of the legislative and control functions of the Verkhovna Rada of Ukraine. In carrying out its functions and powers, MPs are guided by the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine, resolutions of the Verkhovna Rada of Ukraine.

People's deputy of Ukraine can only be a citizen of Ukraine who on election day reached the age of 21 is eligible to vote and has resided in Ukraine for the past five years. MP should have citizenship of Ukraine, this property because it detects the presence of full legal relationships between the individual and the state, including the availability of all legal rights and obligations stipulated by the Constitution of Ukraine.

The status of deputy of Ukraine determined by the Constitution and laws of Ukraine «On status of deputy of Ukraine» on 17 November 1992 in the wording of the Act of March 22, 2001 According to Article 1 of the Law MP of Ukraine is elected according to the Law Ukraine «On Elections of people's Deputies of Ukraine». Ukrainian representative of the Parliament of Ukraine and authorized for a period of parliamentary authority to exercise powers provided by the Constitution of Ukraine and laws of Ukraine.

The Verkhovna Rada MP of Ukraine has the right to decisive vote on all matters to be considered at its meetings and meetings of its organs, to which he was elected. Thus each MP in the Parliament of Ukraine and its bodies, to which he was elected, shall have one vote.

Key words: member of parliament, democracy, status of deputy, elections, plenary sessions, parliamentary immunity.

Україна 21 серпня 1992 року здобула незалежність та була визнана в світі як незалежна, демократична, суверенна, унітарна держава, дане положення закріплене у ст. 1 Конституції України [1].

Україна має свої певні особливості, які і виокремлюють її як демократичну країну. Принцип демократизму чітко прописаний в Конституції України, він проявляється в усіх методах та засобах діяльності країни та гілок влади як основного скелету здійснення, дотримання законності та гарантованості прав та свобод в Україні.

Demokratios (від латинського) – воля народу, тобто здійснення основного завдання державних органів України. До таких органів в Україні відносяться: законодавчі, виконавчі та судові органи.

В роботі детальніше буде розглянуто законодавчий орган України та особи, які здійснюють законотворення – депутати Верховної Ради України [6, с. 28].

Народні депутати України є повноважними та відповідальними представниками народу України у Верховній Раді України. Вони покликані виражати і захищати суспільні інтереси та інтереси своїх виборців, брати активну участь у здійсненні законодавчої та контрольної функцій Верховної Ради України. Виконуючи свої функції і повноваження, народні депутати керуються Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, а також своєю совістю.

Народним депутатом України може бути лише громадянин України, який на день виборів досяг 21 року, має

право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років. Народний депутат повинен мати громадянство України, бо саме ця властивість визначає наявність повноцінних правових зв'язків між особою і державою, у тому числі й наявність усіх юридичних прав і обов'язків, передбачених Конституцією України. [2] Статус депутата як індивідуальна ознака притаманна лише депутатам – це його правове положення у представницьких органах державної влади, яке визначається сукупністю правових норм, що регулюють суспільні відносини, пов'язані з політико-правовою природою депутатського мандата, його виникненням, припиненням і терміном дії, повноваженнями депутатів, гарантіями їхньої діяльності, а також їх підзвітності, підконтрольності та відповідальності [5, с. 69].

У конституційному праві правові статуси народних депутатів України і депутатів місцевих рад розглядаються окремо.

Статус народного депутата України визначається Конституцією України і Законом України «Про статус народного депутата України» [2] від 17 листопада 1992 року. Згідно зі ст. 1 цього Закону народний депутат України є обраний відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» [3] представник Українського народу у Верховній Раді України і уповноважений ним протягом строку депутатських повноважень здійснювати повноваження, передбачені Конституцією України та законами України.

Частина 3 ст. 76 Конституції України та ч. 4 ст. 9 Закону України «Про вибори народних депутатів України» від 25 березня 2004 року містять застереження, що депутатом не може бути обраний громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку [1].

Закон України «Про статус народного депутата України» встановлює широкі права народного депутата у Верховній Раді України, у взаємовідносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян України та іноземних держав, із засобами масової інформації, на забезпечення інформацією та на її використання [2].

У Верховній Раді України народний депутат має право ухвалювати голосу щодо всіх питань, які розглядаються на її засіданнях та засіданнях її органів, до складу яких його обрано. При цьому кожний народний депутат у Верховній Раді України та її органах, до складу яких його обрано, має один голос [7, с. 112].

Разом з тим народний депутат може брати участь у роботі будь-якого органу Верховної Ради України з правом дорадчого голосу, якщо інше не передбачено законом.

При опрацюванні та прийнятті законопроектів, постанов та інших актів Верховної Ради України поправки, пропозиції та зауваження, внесені народним депутатом, розглядаються і за ними приймаються рішення щодо їх урахування чи відхилення.

Принагідно зауважимо, що на відкритих пленарних засіданнях Верховної Ради України на гостьових місцях мають право бути присутніми народні депутати попередніх скликань, крім тих, повноваження яких припинено достроково у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком щодо них або за рішенням суду в разі невиконання вимоги про несумісність депутатського мандата.

Згідно зі ст. 27 Закону України «Про статус народного депутата України» народному депутату України гарантується депутатська недоторканність на весь строк здійснення ним депутатських повноважень. Він не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності, затриманий чи заарештований без згоди Верховної Ради України. Обшук, затримання народного депутата чи огляд його

особистих речей і багажу, транспорту, жилого чи службового приміщення, а також порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції і застосування інших заходів, що відповідно до закону обмежують права і свободи народного депутата, допускаються лише тоді, коли Верховною Радою України надано згоду на притягнення його до кримінальної відповідальності, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо [4].

За Рішенням Конституційного Суду України (№ 7-рп/2003) положення про гарантування депутатської недоторканності (ч. 1 ст. 80 Конституції України та ч. 1 ст. 27 Закону України від 22 березня 2001 року) треба розуміти так, що депутатська недоторканність як елемент статусу народного депутата України є конституційною гарантією безперешкодного й ефективного здійснення народним депутатом України своїх повноважень і передбачає звільнення його від юридичної відповідальності у визначених Конституцією України випадках й особливий порядок притягнення народного депутата України до кримінальної відповідальності, його затримання, арешту, а також застосування інших заходів, пов'язаних з обмеженням його особистих прав і свобод.

Обсяг повноважень народних депутатів України визначається Конституцією України та чинним законодавством. Повноваження народного депутата припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України відповідного скликання. Стаття 81 Конституції України передбачає підстави дострокового припинення депутатських повноважень:

- 1) складення повноважень за особистою заявою депутата;
- 2) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо депутата;
- 3) визнання депутата в судовому порядку недієздатним або безвісти відсутнім;
- 4) припинення громадянства України або виїзд депутата на постійне проживання за межі України;
- 5) смерть депутата [1].

Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата України приймається більшістю від конституційного складу Верховної Ради України (має проголосувати не менше 226 народних депутатів).

В свою чергу, проаналізувавши законодавство закордонних країн, можна зробити певні висновки. У більшості країн світу з мажоритарними, пропорційними і змішаними системами проголошується доктрина незалежності депутата від виборців. Вважається, що депутат представляє всю націю, а не окремих виборців. Тому, наприклад, у Великобританії виборці не дають депутатам наказів і депутати не звітують перед виборцями. Тут існує так звана «теорія мандату», яка має відношення до взаємин уряду з виборцями, а не виборців з депутатами.

Як приклад, можна навести деякі дані про забезпечення діяльності і привілеї депутатів Національної Ради і Федеральної Ради Австрії. Місячна заробітна плата члена Національної Ради дорівнює 50% заробітної плати члена Федерального уряду. Законом передбачені також надбавки до 25% в залежності від стажу депутатської діяльності, роботи в комітеті і т.п. Члени Національної Ради мають право на безоплатний проїзд залізничним, водним, автобусним транспортом. Вони отримують компенсацію витрат на спальні місця і авіабілету, якщо витрати пов'язані з запрошенням на засідання палат і комітетів [8, с. 77].

Повертаючись до України, можна наголосити на тому, що народні депутати України мають досить широкі повноваження та права, гарантовані Конституцією та іншими нормативними актами України. Але, як і в більшості країн, все ж існують проблеми, врегулювання яких потребує вдосконалення законодавства України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про статус народного депутата : Закон України від 17 листопада 1992 року № 2790-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
3. Про вибори народних депутатів : Закон України від 17 листопада 2012 року № 4061-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 10-11. – Ст. 73.
4. Лабенська Л. Л. Правовий статус депутатів місцевих рад : монографія / Л. Л. Лабенська. – Дніпропетровськ, 2005. – 160 с.
5. Чернецька О. Л. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад за законодавством України : Монографія / О. Л. Чернецька. – К. : Видавничий дім «Скіф», КНТ, 2008. – 144 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за загальною редакцією професорів В. Г. Горенка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К. : Юстиніан, 2012. – 1224 с.
7. Принцип верховенства права : проблеми теорії і практики : у 2 кн. / за заг. ред. Ю. Шемшученка / відп. ред. В. Авер'янов. – Кн. 2. Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві. – К., 2008. – С. 233.
8. Шептицький М. І. Гарантії забезпечення прав та обов'язків депутатів в Україні на прикладі зарубіжних країн / М. І. Шептицький // Правовий вісник Луганщини. – 2012. – № 11. – С. 54–59.
9. Фаринник В. І. Конституційні гарантії прав депутатів місцевих рад / В. І. Фаринник // Юридичний вісник України. – 2012. – № 24. – С. 21–23.

УДК 342.95

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ З ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО

**Колесников М.О.,
здобувач**

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних теоретико-методологічних проблем адміністративного права щодо необхідності реформування системи суб'єктів публічної адміністрації в Україні. Розглядаються етапи розвитку системи суб'єктів публічної адміністрації у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Визначаються перспективи розвитку цієї системи.

Ключові слова: адміністративні послуги, державна реєстрація речових прав на нерухоме майно, нотаріат, органи місцевого самоврядування, Державна реєстраційна служба України.

Kolesnikov M.A. / РЕФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОЙ АДМИНИСТРАЦИИ В СФЕРЕ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ ПО ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГИСТРАЦИИ ПРАВ НА НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

Статья посвящена освещению одной из актуальных теоретико-методологических проблем административного права о необходимости реформирования системы субъектов публичной администрации в Украине. Рассматриваются этапы развития системы субъектов публичной администрации в сфере государственной регистрации прав на недвижимое имущество. Определяются перспективы развития этой системы.

Ключевые слова: административные услуги, государственная регистрация прав на недвижимое имущество, нотариат, органы местного самоуправления, Государственная регистрационная служба Украины.

Kolesnikov M.O. / THE REFORM OF PUBLIC ADMINISTRATION SUBJECTS IN THE SPHERE ADMINISTRATIVE SERVICES ON STATE REGISTRATION OF RIGHTS TO IMMOVABLE PROPERTY / Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Ukraine

The article is devoted to the coverage of one of the important theoretical and methodological problems of administrative law on the need to reform the system of subjects of public administration in Ukraine. The stages of development of the subjects of public administration in the sphere of state registration of rights to immovable property. Determine prospects for development of this system.

The purpose of this article is to identify the prospects for reforming the system of public administration subjects of the provision of administrative services in the field of state registration of rights to immovable property.

Under the administrative services in the area of state registration of rights to immovable property author understood the result of the exercise of power subject to the provision of administrative services at the request of a person or entity, aiming at formal recognition of the state of facts and proof of origin, transfer or termination of rights to immovable property, encumbrance of such rights by the relevant entry in the State Register of real rights of immovable property.

It was found that in the light of the reforms of the system of state registration of rights to immovable property notaries have the rights to carry out state registration: 1) the rights derived from ownership of agricultural land, regardless of notarization of the contract, based on which there is such a right; 2) the ownership of agricultural land, which has arisen and is decorated in the prescribed manner before January 01, 2013, simultaneously with the state registration of property derived from it the right to this land.

In the future, in the light of the announced reforms proposed reform of the production of the provision of administrative services in the area of the state registration of rights to immovable property associated with the implementation of a mechanism to provide such services through the centers of administrative services on the principle of «single window» provides for the introduction of «e-services», the simplification of procedures transfer of functions of state registration of legal entities and individuals – entrepreneurs to local authorities, notaries and banks. It is planned to transfer to the field as a function of the reception of documents and decision-making functions. However, with the central body of executive power is a function of control.

Key words: administrative services, state registration of rights to real estate, notaries, local governments, the State Registration Service of Ukraine.